

Titulació	Típus	Curs
2504211 Llengua i Literatura Espanyoles	OT	3
2504211 Llengua i Literatura Espanyoles	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Cristina Buenafuentes de la Mata

Correu electrònic: cristina.buenafuentes@uab.cat

Equip docent

Cristina Buenafuentes de la Mata

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Es tracta d'una assignatura que planteja, des d'una perspectiva que combina teoria i pràctica, com es poden treballar diferents continguts de gramàtica de l'espanyol en una aula de Secundària tenint en compte el marc del currículum competencial actualment vigent. Per poder cursar-la és necessari que l'alumne tingui coneixements de gramàtica de l'espanyol.

Objectius

Aquesta assignatura forma part de la matèria *Llengua espanyola: sincronia* i té com a objectiu el coneixement i domini dels procediments que permeten incorporar continguts de gramàtica a l'aula de Secundària i Batxillerat.

En acabar el curs, l'alumnat haurà de

- (A) conèixer el currículum de Secundària i Batxillerat vigent a Catalunya,
- (B) estar familiaritzats amb les metodologies emprades a l'aula de Secundària i Batxillerat per treballar la gramàtica,
- (C) saber utilitzar (i crear) recursos didàctics orientats tant al coneixement de les nocions bàsiques de gramàtica com a la seva aplicació competencial i transversal.

Competències

Llengua i Literatura Espanyoles

- Analitzar les principals propietats fonètiques, fonològiques, morfològiques, sintàctiques, lèxiques i semàntiques de la llengua espanyola, la seva evolució al llarg de la història i la seva estructura actual.
- Assessorar organitzacions i institucions sobre qüestions lingüístiques o literàries.
- Demostrar el coneixement normatiu de la llengua espanyola i el seu domini en totes les seves aplicacions a l'àmbit acadèmic i professional.
- Elaborar argumentacions aplicables als àmbits de la literatura hispànica, de la teoria literària, de la llengua espanyola i la lingüística, i avaluar-ne la rellevància acadèmica.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Utilitzar les eines digitals i les fonts documentals específiques per a la captació i l'organització d'informació.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els coneixements gramaticals a la resolució d'exercicis.
2. Aplicar i utilitzar els mitjans i instruments digitals adequats a l'ensenyament dels continguts filològics.
3. Avaluar els seus propis progressos en l'adquisició de coneixements dels continguts d'aquesta matèria.
4. Caracteritzar els fenòmens lingüístics tenint en compte els diferents nivells d'anàlisi.
5. Comparar diferents anàlisis sobre un mateix fenomen.
6. Detectar els errors més comuns en els parlants no nadius en funció de la seva llengua materna.
7. Determinar des del punt de vista normatiu l'adequació d'una situació comunicativa.
8. Determinar els coneixements lingüístics adequats a cada nivell de coneixement.
9. Distingir des del punt de vista gramatical els errors d'espanyol com a llengua estrangera en funció de la llengua nativa de l'aprenent.
10. Fer servir les eines digitals per a l'obtenció, classificació, interpretació i anàlisi de dades rellevants relacionades amb l'estudi de la llengua i de la literatura espanyoles.
11. Fer servir les fonts tradicionals per a l'obtenció, classificació, interpretació i anàlisi de dades rellevants relacionades amb estudi de la llengua i de la literatura espanyoles.
12. Identificar correctament les unitats lingüístiques en l'ensenyament de la gramàtica.
13. Identificar les implicacions culturals en la gramàtica.
14. Identificar quins aspectes del significat són determinats estructuralment.
15. Identificar situacions que necessitin un canvi o millora des del punt de vista lingüístic.
16. Inferir conclusions justificades a partir de l'observació de les dades.
17. Proposar solucions que estiguin fonamentades en coneixements lingüístics.
18. Reconèixer la relació existent entre estructura i interpretació.
19. Saber explicar els errors gramaticals a alumnes i alumnes de secundària.
20. Transmetre els coneixements literaris i lingüístics adquirits adaptant-los a un sector professional determinat.

Continguts

1. La situació de la gramàtica a l'Ensenyament mitjà: l'ensenyament "tradicional" de la gramàtica.

2. L'actualització gramatical a l'Ensenyament mitjà: cap a un enfocament científic i competencial.
3. Els documents oficials: el currículum de l'assignatura Llengua Castellana i Literatura de Catalunya i les Proves d'accés a la Universitat.
4. Metodologies i recursos docents per a l'ensenyament competencial de la gramàtica.
5. Exemples de bones pràctiques a l'ensenyament de la gramàtica a Secundària i Batxillerat.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals, pràctiques i seminaris	52,5	2,1	
Tipus: Supervisades			
Realització de treballs i exercicis	76	3,04	
Tipus: Autònomes			
Avaluació i tutories	21,5	0,86	

L'aprenentatge d'aquesta assignatura per part de l'alumnat es distribueix de la següent manera:

- Activitats dirigides (35%). Aquestes activitats es divideixen en classes magistrals i en pràctiques i seminaris dirigits pel professor o per la professora, en què es combinarà l'explicació teòrica amb la discussió de tot tipus de textos.
- Activitats supervisades (10%). Es tracta de tutories programades pel professor o per la professora, dedicades a la correcció i comentari de problemes en els diferents nivells d'anàlisi lingüística.
- Activitats autònomes (50%). Aquestes activitats inclouen tant el temps dedicat a l'estudi personal com a la realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics, així com la preparació de presentacions orals.
- Activitats d'avaluació (5%). L'avaluació de l'assignatura es durà a terme mitjançant presentacions orals i proves escrites.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Creació d'un vídeo didàctic	30	0	0	1, 2, 3, 4, 10, 11, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20
Exposició oral de la proposta didàctica	15	0	0	1, 3, 4, 7, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20

Proposta didàctica	40	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20
Realització d'una ressenya d'un article	15	0	0	1, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20

L'avaluació constarà de les activitats següents:

- Realització d'una ressenya crítica d'un article (15%)
- Creació d'un vídeo didàctic sobre un aspecte gramatical a partir del currículum vigent (30%)
- Elaboració d'un treball escrit en què es realitzi una proposta didàctica relacionada amb el vídeo (40%)
- Exposició oral de la proposta didàctica i participació (15%)

Per superar l'assignatura, l'alumnat ha d'obtenir una nota final igual o superior a 5. És obligatori haver realitzat totes les activitats d'avaluació per obtenir l'aprovat.

La realització de faltes d'ortografia, expressió, lèxic i sintaxi tindrà una penalització de 0,25 cadascuna, sense límit, sobre la nota final a totes les activitats d'avaluació. Les faltes repetides també descompten.

En cas que el/la estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que espugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

No evaluable

S'obtindrà la qualificació de "No evaluable" sempre que el/la estudiant no hagi realitzat més d'una de les quatre activitats d'avaluació. La realització de dues o més activitats suposarà, doncs, la voluntat de l'alumnat de ser avaluat en l'assignatura i, per tant, la seva presentació a l'avaluació.

Recuperació

Totes les activitats d'avaluació són recuperables, excepte l'exposició oral. Tanmateix el/la estudiant perdrà el dret a la recuperació si la mitjana de les proves realitzades amb el seu corresponent percentatge és inferior a 3,5 punts. Si el/la estudiant té dret a la recuperació, només podrà recuperar, com a màxim, dues proves. A més a més, cal tenir en compte que, per poder optar a la recuperació, l'alumnat està obligat a realitzar totes les activitats avaluables. Finalment, aquelles activitats d'avaluació en què s'hagi detectat irregularitats (p. e. plagis) no són recuperables.

Procediment de revisió

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o la professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i la data de revisió de les qualificacions.

Avaluació única

L'alumnat que s'aculli a l'avaluació única haurà de desenvolupar les següents activitats:

- Realització d'una ressenya d'un article que tracti sobre aspectes d'actualització gramatical (15%)
- Elaboració per escrit d'una crítica d'un recurs didàctic existent sobre gramàtica (15%)
- Creació d'un vídeo didàctic sobre un aspecte gramatical a partir del currículum vigent (30%)
- Elaboració d'un treball escrit en què es realitzi una proposta didàctica relacionada amb el vídeo (40%)

L'alumnat haurà de realitzar i entregar totes les activitats en la data establerta dintre del període assignat. El professor o professora indicarà la data exacta a través del Moodle.

S'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per a l'avaluació continuada.

Bibliografía

Ariño, Andrea; Bárbara Marqueta i Natalia López (2022). *Avances de la Lingüística* y su aplicación didáctica. Madrid: Akal.

Bosque, Ignacio (2018). "Qué debemos cambiar en la enseñanza de la gramática". *ReGrOC*, 1(1), 12-36. Disponible a <https://doi.org/10.5565/rev/regroc.12>

Bosque, Ignacio (2020). "El nuevo Glosario de términos gramaticales. Estructura, características y objetivos", *Bellaterra Journal of Teaching & Learning Language & Literature*, 13(2). Disponible a <https://doi.org/10.5565/rev/jtl3.869>

Bosque, Ignacio i Ángel J. Gallego, (2016). "La aplicación de la gramática en el aula. Recursos didácticos clásicos y modernos para la enseñanza de la gramática". *Revista de Lingüística Teórica y Aplicada*, 54(2), 63-83. Disponible a <http://dx.doi.org/10.4067/S0718-48832016000200004>.

Bosque, Ignacio, i Ángel J. Gallego (2018). "La gramática en la Enseñanza Media. Competencias oficiales y competencias necesarias". *ReGrOC*, 1(1),142-201. Disponible a <https://doi.org/10.5565/rev/regroc.20>

Bosque, Ignacio, i Ángel J. Gallego (2021). "La terminología gramatical en Secundaria y Bachillerato. Ventajas e inconvenientes didácticos de algunos conceptos gramaticales antiguos y modernos". *Revista Española de Lingüística*, 51(2), 51-78. Disponible a <https://doi.org/10.31810/rsel.51.2.4>

Buenafuentes, Cristina (2020): "Morfología y pares mínimos: algunos ejemplos para su implementación en secundaria". *ReGrOC* 3(1), 1-17. Disponible a <https://revistes.uab.cat/regroc/article/view/v3-n1-buenafuentes>

Cano Cambronero, M. de los Ángeles (2021): "Morfología Sincrónica: Aportaciones de la descripción Morfológica a la Didáctica de la Lengua". *Tejuelo. Didáctica de la Lengua y la Literatura*, 35(1), 13-44. Disponible a <https://tejuelo.unex.es/article/view/3895>

Carrasco, Ángeles (2018). "Algunas pistas sobre cómo (no) enseñar gramática a los más pequeños". *ReGrOC* , 1(1): 80-112. Disponible a <https://doi.org/10.5565/rev/regroc.6>

Di Tullio, Ángela (2014). *Manual de gramática del español*. Buenos Aires: Waldhuter. Disponible a https://espa3295.weebly.com/uploads/1/5/4/0/15408852/di_tullio_2014_manual_de_gramatica_del_espanol.pdf

Gallego, Ángel (2016). "Sobre los ejercicios de «reflexión gramatical»: Ventajas metodológicas y aplicaciones didácticas". *Revista Española de Lingüística*, 46(1): 145-158. Disponible a <http://revista.sel.edu.es/index.php/revista/article/view/146>

Gallego, Ángel J. i Edita Gutiérrez (2022a). *Trabajando el Glosario de Términos Gramaticales: ejercicios reflexivos y competenciales*. Madrid: Arco/Libros.

Gallego, Ángel J. i Edita Gutiérrez (2022b). "La subordinación en el Glosario de términos gramaticales. Teoría, didáctica y su aplicación a la escritura", *Tejuelo: Didáctica de la Lengua y la Literatura*, 35(2), 173-204. Disponible a <https://tejuelo.unex.es/tejuelo/article/view/4164>

Gil, Irene (2020): "El análisis morfológico en el aula. Perspectiva, contenidos y actividades", *ReGrOC*, 2(1), 43-66. Disponible a <https://revistes.uab.cat/regroc/article/view/v2-n1-gil1>

Gutiérrez, Edita (2018). "El laberinto de la terminología lingüística en las aulas", *ReGrOC*, 1(1), 203-235. Disponible a <https://doi.org/10.5565/rev/regroc.10>

Marqueta, Bárbara (2023). *La reflexión sintáctica. Teoría y práctica para la docencia*. Zaragoza: PUZ.

Real Academia Española i Asociación de Academias de la Lengua Española (2009). *Nueva gramática de la lengua española. Morfología y sintaxis*. Madrid: Espasa, 2 vols. Disponible a <https://www.rae.es/gramatica>

Real Academia Española i Asociación de Academias de la Lengua Español (2020). *Glosario de términos gramaticales*. Salamanca: Ediciones de la Universidad de Salamanca. Disponible a <https://www.rae.es/gtg/>

Programari

Aquesta assignatura no requereix cap programari específic.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt